

Warszawa, 17 czerwca 2010 r.

(Wersja IV uchylająca Wersję III z dnia 20.10.2009 r.)

ZALECENIA nr 5/2010

Instytucji Zarządzającej

Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (IZ POIiŚ)

w sprawie

**ustanawiania zabezpieczeń należytego wykonania przez beneficjentów zobowiązań
wynikających z umowy o dofinansowanie**

zwane dalej „Zaleceniami”.

Podstawa Zaleceń

1. Zalecenia zostały wydane na podstawie § 9 ust. 1 pkt 3 Porozumień w sprawie systemu realizacji PO IiŚ, zawartych z Instytucjami Pośredniczącymi w dniu 11 kwietnia 2007 r.
2. Zalecenia zostały opracowane na podstawie interpretacji przepisów:
 - 2.1. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240), zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych”, oraz
 - 2.2. rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. Nr 223, poz. 1786), zwanego dalej „rozporządzeniem MRR”.

Ustanawianie zabezpieczenia w oparciu o przepisy ustawy o finansach publicznych

3. Podstawą prawną ustanowienia zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie jest:
 - 3.1. w zakresie środków europejskich: przepis art. 206 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym umowa o dofinansowanie powinna zawierać „*formy zabezpieczeń należytego wykonania przez beneficjenta zobowiązań wynikających z umowy*”. Jednocześnie zgodnie z art. 206 ust. 4 ustawy o finansach publicznych obowiązek wnoszenia zabezpieczeń należytego wykonania przez beneficjenta zobowiązań wynikających z umowy nie ma zastosowania do beneficjenta będącego jednostką sektora finansów publicznych albo fundacją, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, a także do Banku Gospodarstwa Krajowego (niezależnie od formy przekazania środków finansowych, tj. zaliczki czy refundacji).
 - 3.2. w zakresie środków krajowych: przepis art. 150 ustawy o finansach publicznych, który wskazuje jedynie na minimalną treść umowy o dotację celową, nie wykluczając możliwości ustanowienia w takiej umowie zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy (także w odniesieniu do projektów pomocy technicznej). W omawianym zakresie powinny być stosowane zasady analogiczne do zasad wynikających z:
 - 3.2.1. art. 206 ust. 2 pkt 6 i ust. 4 ustawy o finansach publicznych (vide pkt 3.1) oraz
 - 3.2.2. rozporządzenia MRR (vide pkt 4 i nast.).

Podejście takie jest uzasadnione ze względu na fakt, iż zarówno środki europejskie, jak i środki krajowe są środkami publicznymi wydatkowanymi na projekty realizowane w ramach tych samych umów o dofinansowanie w POIiŚ.

Obowiązek ustanawiania zabezpieczenia w rozporządzeniu MRR

4. W przypadku, gdy na podstawie umowy o dofinansowanie udziela się beneficjentowi dofinansowania w formie zaliczki, szczegółowe zasady ustanawiania zabezpieczeń należytego wykonania zobowiązań określa rozporządzenie MRR (obowiązek wynika bezpośrednio z § 6 rozporządzenia).

Zasady i formy stosowania zabezpieczeń

5. Mając na względzie:
 - 5.1. fakt, że w zakresie dofinansowania w formie refundacji wypłata środków odbywa się na podstawie zweryfikowanych przez właściwą instytucję dokumentów potwierdzających poniesione przez beneficjenta wydatki przez co istnieje domniemanie, że wydatkowanie tych środków jest pod należyłą kontrolą,
 - 5.2. ustawowe mechanizmy gwarantujące, niezależnie od stosowanych zabezpieczeń cywilnoprawnych, uprawnienia dla właściwych instytucji do dochodzenia zwrotu środków nieprawidłowo wydatkowanych w drodze egzekucji administracyjnej (art. 66 w zw. z art. 60 oraz art. 207 ustawy o finansach publicznych),
 - 5.3. obecną sytuację gospodarczą i związane z tym możliwe trudności beneficjentów w zakresie pozyskiwania instrumentów finansowych oraz zabezpieczeń,

IZ POIiŚ zaleca w zakresie ustanawiania zabezpieczeń zachowanie wymogu proporcjonalności i stosowania takich form, które w prawidłowy sposób zabezpieczą środki publiczne przy uwzględnieniu typu beneficjenta i jednocześnie będą jak najmniej uciążliwe dla beneficjenta.

6. Mając na uwadze ww. zasady oraz zważywszy na sposoby udzielania dofinansowania w projektach występujących w PO IiŚ, w przypadku, gdy umowa o dofinansowanie przewiduje udzielenie dofinansowania w formie:

- 6.1. refundacji – stosować należy jako podstawową formę zabezpieczenia weksel *in blanco* wraz deklaracją wekslową.

6.1.1. Instytucja zawierająca umowę o dofinansowanie określa kwotę zobowiązania wekslowego uwzględniając przesłanki wskazane w pkt. 5 *Zaleceń*. Wysokość zabezpieczenia powinno ustalić się maksymalnie do całkowitej wartości dofinansowania udzielanego w formie refundacji. Zabezpieczenie w tej formie powinno być ustanowione na okres realizacji projektu oraz może być w uzasadnionym przypadku ustanowione także na okres trwałości projektu. W uzasadnionych przypadkach zabezpieczenie może być ustanowione w jednej lub kilku formach np. wskazanych w § 6 ust. 4 rozporządzenia MRR¹.

- 6.2. zaliczki:

- 6.2.1. korzystać należy z form zabezpieczeń wskazanych w § 6 rozporządzenia MRR, uwzględniając przesłanki wskazane w pkt. 5 *Zaleceń*, przy czym:

6.2.1.1. w przypadku gdy wartość dofinansowania w formie zaliczki nie przekracza 10.000.000 zł lub gdy beneficjent jest podmiotem świadczącym usługi publiczne lub usługi w ogólnym interesie gospodarczym, o których mowa w art. 93 i art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz. Urz. UE C 83/47 z 30.03.2010 r.), lub jest jednostką badawczo – rozwojową w rozumieniu ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo – rozwojowych (t.j. Dz. U. z 2008 r., Nr 159, poz. 993) bez względu na wartość dofinansowania,

¹ Odesłanie ma jedynie charakter przykładowy, ponieważ rozporządzenie MRR ma zastosowanie tylko do zabezpieczania zaliczki.

formą zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie jest weksel *in blanco* wraz z deklaracją wekslową, chyba że ustanowienie tej formy zabezpieczenia nie jest w danym stanie faktycznym możliwe lub beneficjent wskaże jako preferowaną jedną lub kilka z form zabezpieczenia, o których mowa w § 6 ust. 4 rozporządzenia MRR. W takich sytuacjach zabezpieczenie ustanawiane jest w jednej lub kilku z form wskazanych w § 6 ust. 4 rozporządzenia MRR (por. § 6 ust. 2 i 3 rozporządzenia MRR). przy czym nie musi być ustanowione w wysokości co najmniej równowartości najwyższej transzy zaliczki wynikającej z umowy o dofinansowanie (w zależności od stanu faktycznego może być to kwota wyższa bądź niższa);

6.2.1.2. w przypadku gdy wartość dofinansowania w formie zaliczki przekracza 10.000.000 zł (z wyłączeniem beneficjentów wskazanych w § 6 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia MRR) zabezpieczenie ustanawiane jest w jednej lub kilku wskazanych w § 6 ust. 4 rozporządzenia MRR formach. Zabezpieczenie takie ustanawiane jest w wysokości co najmniej:

- a. równowartości najwyższej transzy zaliczki wynikającej z umowy o dofinansowanie lub
- b. łącznej równowartości transz zaliczki przekazanych i nierozliczonych bez odsetek (o ile dopuszczono możliwość odroczenia nierozliczenia zaliczki w zakresie przewidzianym w § 3 ust. 3 rozporządzenia MRR);

w zależności od tego, która z nich jest wyższa. Wysokość zabezpieczenia nie powinna przekraczać całkowitej kwoty zaliczki

6.2.2. wypłata zaliczki może nastąpić dopiero po ustanowieniu i wniesieniu przez beneficjenta zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie (por. § 6 ust. 1 rozporządzenia MRR).

6.3. W przypadku rozliczenia przez beneficjenta całości zaliczki w ramach projektu, w którym zabezpieczenie ustanowione było zgodnie z pkt 6.2, może ono w odniesieniu do projektów, w których przewidziane są refundacje, ulec zmianie na wniosek beneficjenta i przyjąć formę zgodną z pkt 6.1. Rozpatrując wniosek beneficjenta, właściwa instytucja bierze pod uwagę potrzebę należytego zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie oraz dotychczasowy przebieg realizacji projektu (por. § 6 ust. 6 rozporządzenia MRR). IZ zaleca, aby decyzja w przedmiocie zmiany zabezpieczenia wydana była dopiero po zatwierdzeniu wniosku o płatność.

7. Beneficjentami, będącymi podmiotami świadczącymi usługi publiczne lub usługi w ogólnym interesie gospodarczym, o których mowa w art. 93 i art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii są w szczególności:

7.1. podmioty realizujące zadania, o których mowa w art. 1 ust 2 *ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej* (Dz. U. z 1997 r, Nr 9, poz. 43 z późn. zm.);

7.2. spółka PKP PLK S.A. – zarządca infrastruktury kolejowej o znaczeniu państwowym;

Za podmioty wykonujące ww. usługi należy również uznać podmioty realizujące cel publiczny lub inwestycje celu publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r., Nr 261, poz.2603 z późn. zm.) i ustawy z dnia 27 marca 2003 .r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r., Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

.....
Instytucja Zarządzająca